

Motion till riksdagen 2005/06:Ju551

av **Jan Emanuel Johansson (s)**

Förbättrad frigivningsprocess för kriminella missbrukare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om förbättrad frigivningsprocess för kriminella missbrukare.

Motivering

När kriminella missbrukare suttit av sitt straff och ska ut i samhället slutar det ofta med att de går tillbaka till sitt tidigare liv med missbruk och kriminalitet. Det skulle till viss del kunna förhindras genom ett bättre förberedelsearbete före frigivningen. Det behövs ett tydligt åtgärdsprogram för varje kriminell missbrukare som döms till fängelse så att man slipper återfall efter frigivningen.

Rent praktiskt kan detta åtgärdsprogram innehålla aktiviteter som samtalsgrupper, utbildning för personal, föreläsningar för intagna efter deras önskemål m.m.

Vid strafftidens slut måste kriminalvården kunna lämna över ansvaret för behandlingsinsatser och vård till samhällets ordinarie missbruksvård. Men det krävs mer än ett fysiskt oberoende av drogerna för att bli och förbli drogfri. Man behöver en balans i hela sin vardag, med familj, arbete, goda sociala relationer och en meningsfull fritid. Därför måste arbetsförmedlingen, frivilligorganisationer, idrottsföreningar, studieförbund, representanter för trossamfund och liknande ha en given plats på landets anstalter. Man måste lyfta in samhället på anstalten på ett konstruktivt sätt. Den intagne måste också beredas större möjlighet att komma ut i olika utslussningsformer, frigång, fritidsaktiviteter utanför anstalt, frigivning med elektronisk kontroll, permissioner etc. Mycket av ovannämnda uppmuntras redan i regelverk, men efterlevs av olika skäl inte alltid i praktiken.

Man talar ofta i kriminalvården om kvantitet och visar upp siffror på hur många urinprov respektive visitationer som gjorts det senaste året. Självklart

Fel! Okänt namn på

måste man på olika sätt göra allt för att söka upp den narkotika som finns. Men inom kriminalvården måste man också sätta mer kraft bakom den dynamiska säkerheten, där relationen mellan personal och intagen kan vara avgörande för hur det går för den kriminelle när denne senare är fri ute i samhället. Kulturen inne på anstalterna är lika viktig som den s.k. tekniska säkerheten. Vill man ha ner antalet återfall och nivån på missbruket i kriminalvården, måste den intagne ha ett aktivt stöd från regelverk och personal samt aktörer utifrån för att själv kunna skaffa sig de verktyg han eller hon behöver för ett normalt, drogfritt liv efter frigivning.

Mer resurser krävs för att kriminalvården ska bli effektivare att kunna organisera samverkan av samhällets krafter kring varje anstalt. Därför föreslås en översyn av regelverket kring frigivningsprocessen av kriminella missbrukare. Man bör se över följande förslag till förbättringar:

- Tillsätt en eller flera lekmanövervakare direkt efter domen. De ska ges möjlighet att under fängelsevistelsen tillsammans med den intagne och personalen bygga upp positiva sociala nätverk.
- Påbörja frigivningsförberedelserna omedelbart efter det att fängelsevistelsen påbörjats, eller gärna redan i häktet. Dessa förberedelser ser naturligtvis helt olika ut om man fått 6 månaders fängelse eller 10 års fängelse.
- Stimulera och hjälp den intagnes ansvars- och självkänsla genom att ge honom/henne möjlighet att själv förbereda sin frigivning.
- Stimulera besöksverksamhet på fängelserna/häktena från olika grupper i samhället.
- Satsa helhjärtat på att skapa drogfria anstalter och drogfria behandlingar.
- Myndigheterna ska, i samverkan med andra, se till att de intagna när de lämnar fängelset har bostad och sysselsättning. Förutom bristen på goda sociala relationer är bristen på bostad, utbildning och arbete viktiga orsaker till återfall i brott och missbruk.
- Anstalterna ska ordna så att den frigivne får skjuts till sin bostad direkt efter frigivningen (om han så önskar), så att han inte blir offer för dåligt kamrattryck på vägen ut. Den närmaste tiden därefter ska den intagne erbjudas intensivtöd av samverkande myndigheter och lekmanövervakare med syfte att etablera stabila levnadsförhållanden.

Stockholm den 29 september 2005

Jan Emanuel Johansson (s)